

PIRKAN KYLÄT RY

TOIMINTAKERTOMUS

2024

SISÄLLYSLUETTELO

Yhdistyksen perustoiminta	3
Alustukset, esitykset ja kylien neuvonta	4
Avoimet Kylät -tapahtuma 8.6.2024	5
Avoimet Joulukylät -tapahtuma 2024	6
Kestävän kehityksen viikko -tapahtuma 23.-29.9.2024	6
Kylätoimintapalkitsemiset	7
Sidosryhmäyhteistyö ja vaikuttaminen	10
Viestintä	11
HANKETOIMINTA	
Pirkanmaan ilmastoviisas kyläverkosto -hanke	13
Pirkanmaan älykkäät kylätalot -hanke	18

YHDISTYKSEN PERUSTOIMINTA

Yleiset kokoukset. Pirkan Kylät ry:n vuosikokous järjestettiin Virroilla Vaskiveden Nuorisoseurantalolla torstaina 25.4.2024. Kokoukseen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Ennen kokousta Vaskiveden kyläyhdistyksen puheenjohtaja Tapani Heinonen esittelivät nuorisoseurantalon energiaremonttia. Vuosikokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Juha Kuismalla tuli sääntöjen määräämät kuusi vuotta puheenjohtajuutta täyteen ja uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Petri Rinne. Kokoukseen osallistui 12 henkilöä, joista seitsemän henkilöä paikan päällä ja viisi henkilöä etäyhteydellä. Muita yleisiä kokouksia ei vuoden 2024 aikana järjestetty.

Hallitus. Yhdistyksen hallitukseen kuuluivat vuonna 2024 puheenjohtaja Petri Rinne (Sastamala) sekä jäsenet Mari Alanen (Nokia), Tapani Heinonen (Virrat), Anna Kulmakorpi (Lempäälä), Hanna Mattila (Ikaalinen), Pertti Nikula, vpj. (Ylöjärvi), Teija Perttula (Ruovesi) ja Anu Rantanen (Pälkäne). Hallituksen varajäseninä toimivat Mikko Ahola (Hämeenkyrö), Anneli Juomoja (Akaa) ja Leena Lehtimäki (Virrat). Pirkan Kylät ry:n hallitus piti vuoden aikana viisi kokousta: 8.2. Ylöjärven Juustoporilla, 21.2. Teams-kokous, 29.4. Teams-kokous, 11.9. Lantula-talolla Sastamalassa ja 2.12. Heinijärven koululla Hämeenkyrössä.

Pirkan Kylien hallitusväki kokoontui yhteiskuvaan #ylpeydelläkylästä -kyläkassiansa kanssa Hämeenkyrön Heinijärvellä 2.12.2024. Kuvassa vasemmalta Teija Perttula, Anu Rantanen, Hanna Mattila, Anna Kulmakorpi, Pertti Nikula, Mikko Ahola, Tapani Heinonen ja Petri Rinne. Kuva: Jani Hanhijärvi.

Työntekijät ja muut toimijat. Pirkan Kylät ry:n kyläasiamiehenä jatkoi vuonna 2024 Jani Hanhijärvi, joka työskenteli kokoaikaisena. Kyläasiamies toimi myös yhdistyksen sihteerinä ja rahastonhoitajana. Toisena työntekijänä yhdistyksessä toimi tammikuun ajan Kirsi Oesch, joka oli kokoaikaisena hankevetäjänä Pirkanmaan ilmastoviisas kyläverkosto -hankkeessa. Yhdistyksen henkilöstökulut katettiin kylätoiminnan valtionavusta sekä kehittämishankkeen valmistelurahasta ja kahden kehittämishankkeen rahoituksesta. Yhdistyksen kirjanpitoa hoiti hämeenkyröläinen Suomen Talous-Perintä Oy / Suvi Mäki. Tilintarkastajayhteisönä toimi BDO Oy / Hanna Keskinen ja toiminnantarkastajana Eliisa Vesisenaho.

Toimitilat. Pirkan Kylät ry:n toimitilat ovat vuodesta 2020 lähtien sijainneet Sastamalassa ns. Vammalan virastotalolla (Puistokatu 11, Sastamala). Tilat on omistanut Sastamalan kaupunki, joka irtisanoi vuokrasopimuksen toukokuussa 2024, koska tarvitsi tilan kaupungin maaseutuhallinnon laajentumisen vuoksi. Pirkan Kylät vuokrasi uuden toimistohuoneen samasta kiinteistöstä kerrosta ylempää joulukuun 2024 alusta. Uusi vuokranantaja on Vammalan Kehitys Oy.

Irrottautuminen Hämeenkyrön Heiskalta. Pirkan Kylät ry oli vuokrannut 1.4.2012 Heiska ry:ltä Heiskan tilan päärakennuksen yläkerrassa olevan toimistohuoneen käyttöönsä. Vuokranmaksu oli sidoksissa velkaan, jota Heiska ry:llä oli Pirkan Kylät ry:lle, eli Heiska ry:n velka lyheni vuosittain saman verran kuin Pirkan Kylät ry maksoi vuokraa. Tilanteen selkeyttämisestä oli käyty jo aiempina vuosina keskusteluita ja uudelleen ne tulivat ajankohtaiseksi kun Hämeenkyrön kunta osoitti kiinnostusta ostaa Heiskan tila Heiska ry:ltä. Kauppa toteutui ja varsinaiset kauppakirjat siihen liittyvine asiakirjoina allekirjoitettiin Tampereen seudun Osuuspankin Hämeenkyrön konttorilla 22.5.2024. Kaupan myötä Pirkan Kylät ry:n kaikki sidonnaisuudet Heiskaan päättyivät. Myös Heiska ry:n loppuvelka Pirkan Kylät ry:lle kuitattiin toukokuussa 2024 maksetuksi.

ALUSTUKSET, ESITYKSET JA KYLIEN NEUVONTA

Vuoden 2024 aikana pidettiin alustus, esitelmä tai puhe joko kyläasiamiehen tai puheenjohtajan toimesta Suomen Kylien Maakuntafoorumissa 26.1., Pohjoisseudun toimintayhdistyksen kyläillassa Punkalaitumella 6.2. (vas. kuva), Satafood ry:n webinaarissa 22.2., MSL-Tampereen tilaisuudessa 3.4., Ruokaviraston Ilmastoamukahveilla 9.4., Haukijärven kyläillassa Hämeenkyrössä 22.5. (oik. kuva), Nokian Maalaismarkkinoilla 24.8., Sastamalan Kylämarkkinoilla 25.8., Pohjoisen Keski-Suomen ilmastosuunnitelma-hankkeen webinaarissa 10.9. ja Ylöjärven ilmastotyöryhmän kokouksessa 21.11.2024. Lisäksi osallistuttiin vuoden aikana kolmasti Sastamalan Kylät ry:n kokoukseen.

Vuoden 2024 aikana oltiin useasti tekemisissä kylien erilaisissa neuvontatilanteissa. Tällaisia olivat muun muassa kyläsuunnitelmien laadinta, kylätalon käyttötarkoitukset, kylätoiminnan ansiomerkkien hakeminen, Vuoden Kylä -kilpailuun osallistuminen sekä Avoimet Kylät ja Avoimet Joulukylät -tapahtumiin osallistuminen. Usein kylillä oli haasteita myös lainopillisissa ongelmassa, mikä ilmeni etenkin yhdistyksen sääntöjen tulkinassa. Tällöin joko annettiin itse neuvontaa tai haastavimmissa tapauksissa ohjattiin ottamaan yhteyttä Suomen Kylät ry:n lakimieheen Tommi Siroon.

AVOIMET KYLÄT -TAPAHTUMA 8.6.2024

Pirkan Kylien yksi viime vuosien merkittävimmistä panostuksista on ollut organisoida Pirkanmaan osalta Avoimet Kylät -tapahtuma. Avoimet Kylät -päivänä lauantaina 8.6.2024 järjestettiin koko Suomessa reilut 600 tapahtumaa, joista Pirkanmaalla peräti 91, mikä oli jälleen eniten Suomen maakunnista. Kylien ja muiden toimijoiden aktivointiin panostettiin sekä mediatiedotteilla, kyläkirjeillä, kotisivuilla, Facebook-markkinoinnilla, Instagramilla että suorilla yhteydenotoilla sähköpostitse ja puhelimitse. Tapahtuman valtakunnallisesta organisoinnista vastasi Suomen Kylät ry.

Tapahtumapäivä onnistui kokonaisuudessaan hyvin ja kylillä oli muun muassa kylätorien ja kesäkioskien avajaisia, kirpputoreja, pyörä- ja kävelyretkiä, kyläsuunnistusta, taidenäyttelyitä, kyläasumisen messut, kylätalon avoimet ovet, koko perheen taikashow, historialuento, veistonäytös, kyläkirjaston avajaiset, musiikkiesityksiä tansseja sekä paljon muuta. Avoimet Kylät -kohteisiin voi edelleen tutustua Pirkan Kylien kotisivuilla: <https://www.pirkankylat.fi/avoimet-kylat-2024/>

Pirkanmaalla huikeat 91 tapahtumaa 73 kylässä!

Aitoniemi-Hirvenniemi	Killinkoski	Naappila	Sahalahti
Aitoo	Kirkonkylä	Narva	Siitama
Ania	Kolho	Nisunperä	Sääksmäki
Aseman seutu	Korkeakoski	Nurmi	Talala
Eräjärvi	Kotala	Onkemäki	Tapiola
Haukijärvi	Kovelahti	Pajuskylä	Terälahti
Heinijärvi	Kovesjoki	Pappila	Tevaniemi
Hirsilä	Kuohenmaa	Parkkuu	Tottijärvi
Huittula	Kurjenkylä	Pengonpohja	Urjalankylä
Kirkonkylä	Lantula	Pirkkalankylä	Vaskivesi
Illo	Lastunen	Pitäjänseutu	Vaskuu
Itä-Aure	Laukeela	Pohjan Vedentausta	Vesajärvi
Jäärä	Lempiäniemi-	Pohjaslahti	Vahasjärvi
Järvenpää	Peräsilta-Kaihari	Ponsa	Viljakkala
Karkku	Levälahti	Puutikkala	Visuvesi
Karppi	Luopioinen	Raudanmaa	Vähähaara
Kaukola	Länsi-Teisko	Ritvala	Väärinmaja
Kiikka	Metsäkansa	Rämsöö	
Klimajärvi	Mäenpää	Röyhiö	

Avoimet Kylät
8.6.2024

Pirkan Kylät

AVOIMET JOULUKYLÄT -TAPAHTUMA 2024

Suomen Kylät ry ja maakunnalliset kyläyhdistykset järjestivät vuonna 2024 kolmannen kerran Avoimet Joulukylät -tapahtumakonseptin. Mikäli kyläyhdistys tai vastaava järjesti jonkinlaisen joulutapahtuman (markkinat, myyjäiset, laulu- tai glögitilaisuus, konsertti, tonttupolku tms.) joulun alla, niin sen oli mahdollista ilmoittautua Avoimiin Joulukyliin mukaan.

Tavoitteena oli tarjota kylille mahdollisuus valtakunnalliseen ja paikalliseen näkyvyyteen. Lisäksi Avoimiin Joulukyliin osallistuvat kylät pääsivät mukaan yhteiselle tapahtumakartalle ja saivat käyttöönsä markkinointimateriaalia. Pirkan Kylät aktivoi joulukyliä ja tapahtumaan osallistui maakunnasta lähes 50 erilaista joulutapahtumaa. Koko Suomesta tapahtumaan osallistui noin 600 erilaista tapahtumaa tai tempausta.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN VIIKKO -TAPAHTUMA 23.-29.9.2024

Pirkanmaalla järjestettiin Pirkan Kylät ry:n toimesta Kestävän kehityksen viikko vuosina 2022-2023 verkostohankkeen mahdollistamana. Teemaviikko päätettiin toteuttaa myös vuonna 2024 yhdistyksen muun toiminnan ohessa. Kestävän kehityksen viikko on tapahtumaviikko, joka luodaan yhdessä yhdistysten, yritysten, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Esille nostetaan hyviä esimerkkejä maaseudulla tehtävästä kestävästä kehityksen työstä.

Kestävän kehityksen viikkoa markkinoitiin kesän ja alkusyksyn 2024 mitaan eri tavoin: Pirkan Kylien kyläkirjeessä, kotisivuilla, some-kanavissa ja mediatiedotteella. Varsinaiseen

Keke-viikkoon 23.-29.9.2024 osallistuivat eri puolilta Pirkanmaata seuraavat tahot: Hirsilän seudun kylät ry (Orivesi), Kaukolan kyläseura ry (Sastamala), Kulttuuriosuuskunta Komeetta (Tampere), Komme Kurki (Sastamala), Luonnontuuli ja Juupajoen eräpartio ry (Juupajoki), Partiolippukunta Ikaalisten Korpi-Kotkat ry (Ikaalinen), Rämsöön kyläkerho ry (Vesilahti), Tassupolku (Nokia) ja Virrain kaupunginkirjasto (Virrat).

KYLÄTOIMINTAPALKITSEMISET

Pirkanmaan kylätoimintatunnustusten myöntämisestä vastaa Pirkan Kylät ry. Tunnustusten saajat on perinteisesti valinnut Pirkan Kylien kutsusta asiantuntijaryhmä, johon vuonna 2024 kuuluivat Pirkanmaan liitosta suunnittelija Marianne Koski, Maa- ja kotitalousnaisista maisema-asiantuntija Laura Puolamäki, Suomen 4H-liitosta aluejohtaja Päivi Kiviranta ja Tampereen seudun Osuuspankista asiakkuuspäällikkö Juha Vähä-Eskeli. Valintaryhmän sihteerinä toimi kyläasiamies. Valintaryhmä sai hakemukset etukäteen tutustuttavakseen ja valintakokous pidettiin Pirkanmaan liiton tiloissa 12.8.2024.

Pirkanmaan Vuoden Kylä 2024 -hakuun saapui 8 hakemusta. Hyvien ehdokkaiden joukosta Pirkanmaan Vuoden Kyläksi 2024 valittiin **Heinijärvi** Hämeenkyröstä. Tunnustus myönnettiin Heinijärvellä monipuolisesta ja yhteisöllisestä kylätoiminnasta ja sen kehittämisestä. Vireätä kylätoimintaa järjestetään Heinijärven kyläyhdistys ry:n toimesta ympäri vuoden eri kohderyhmille. Toiminnassa korostuvat liikunta, ympäristöasiat ja monipuolinen kulttuuri. Heinijärvellä panostetaan myös yhteistyöhön, jota tehdään muun muassa päiväkodin, koulun ja kunnan kanssa. Kylässä toimii noin 100 oppilaan alakoulu ja pieni päiväkotikoti luonnonläheisissä maisemissa.

Pirkanmaan Vuoden Kylä 2024 on Hämeenkyrön Heinijärvi. Kylän väki kuuntelee kyläyhdistyksen pj. Mikko Aholan kiitospuhetta Kyläparlamentti-tapahtumassa syyskuussa 2024. Kuva: Jani Hanhijärvi.

Pirkanmaan Vuoden Kylätoimijana 2024 palkittiin **Pirjo-Riitta Kangas** Ruutanasta Kangasalta. Kangas on esimerkillisellä toiminnallaan ja vilpittömällä persoonallaan edistänyt Ruutan kylän ja kyläläisten hyvinvointia tanssi- ja liikuntatapahtumien järjestäjänä ja organisoijana yli kahdenkymmenen vuoden ajan. Korona-aikakaan ei hiljentänyt tahtia, sillä kekseliäästi siirryttiin ulos liikkumaan tanssin tahtiin. Kankaan järjestämiä tapahtumia kuvaillaan laadukkaiksi matalan kynnyksen liikunta- ja hyvän mielen tilaisuuksiksi. Lukuisten zumbatapahtumien lisäksi Kangas on luonut muun muassa Hello Naiset -tapahtuman ja Ruutana Rulez -liikuntatapahtuman.

Vuoden Kylätekona 2024 palkittiin **Nokian Tottijärven nuortenillat**. Nuoriin panostaminen on yhteiskunnallisesti merkittävä asia samalla kun nuorten pahoinvointi ja muut haasteet ovat lisääntyneet. Keskiiviikkoiltaisina järjestettävät nuortenillat keräävät verrattain ison joukon, keskimäärin 25 nuorta koolle. Syksystä kevääseen Tottijärven nuoret kokoontuvat seurakuntatalolle eli Seurikselle turvallisten aikuisten seuraan pelailemaan ja seurustelemaan. Nuortenillat ovat oiva esimerkki yhteisöllisyydestä ja sukupolvien välisestä kohtaannosta. Nuorten kanssa on tehty myös erilaisia ajankohtaisia tempauksia, jotka ovat teemoittuneet esimerkiksi luontoon, kädentaitoihin, hätäensiapuun ja surun käsittelyyn.

Vuoden kylätoimintatunnustukset jaettiin Hämeenkyrössä Kyläparlamentti-tapahtuman yhteydessä 25.9. Tilaisuudessa oli paikalla reilut 50 henkilöä.

Tottijärven nuorten tempaus luonnon ja lintujen puolesta. Kuva: ProSeuris.

Suomen Vuoden Kylä 2024. Pirkanmaan Vuoden Kylä 2023 **Visuvesi** Ruovedeltä osallistui valtakunnalliseen Suomen Vuoden Kylä 2024 -kilpailuun, jossa se palkittiin hienosti **kunniamaininnalla**. Suomen Vuoden Kyläksi 2024 valittiin Puhos Kiteeltä Pohjois-Karjalasta. Valintaraati oli erityisen vaikuttunut Puhoksen kylän ja Kiteen kaupungin esimerkillisestä yhteistyöstä. Toisen kunniamaininnan sai Kerkonkosken kylä Rautalammilta Pohjois-Savosta. Tunnukset myönnettiin Nurmeksessä Maaseutuparlamentin yhteydessä 27.9.2024.

Valtakunnallinen Kestävän kehityksen -palkinto. Kestävän kehityksen viikko -tapahtumakonsepti palkitsi ensimmäistä kertaa paikallislähtöisiä kestävän kehityksen edelläkävijöitä samaisessa Maaseutuparlamentti-tapahtumassa. Palkinnot myönnettiin tahoille, jotka olivat esimerkillisesti tuoneet esille kestävää kehitystä osana toimintaansa ja innostaneet yhteisöjään luoviin ja konkreettisiin tekoihin. Yksi palkinnon saajista oli **Rämsöön Kyläkerho** Vesilahdelta, joka palkittiin aktiivisesta

ja pitkäjänteisestä työstä luonnon monimuotoisuuden edistämässä ja ympäristönhoidossa. Kyläkerho on järjestänyt muun muassa vieraslajien torjunta- ja lehtometsien hoitotalkoita, ja osallistuminen Kestävän kehityksen viikkoon on tuonut tärkeille ympäristöteoille näkyvyyttä ja innostanut paikallisia toimijoita mukaan. Muut palkitut olivat Ruokahävikin vähentämiseen erikoistunut Livs-Vinn Närpiöstä Pohjanmaalta sekä Sodankylän kunta, joka palkittiin kunnianhimoisesta ja monipuolisesta ohjelmastaan Kestävän kehityksen viikolla.

Suomen Vuoden Kylä 2024 palkitsijat ja kunniamaininnan saajat. Kuvassa vasemmalta Suomen Kyltien Mervi Lintunen ja Arto Pirttilahti sekä Jouni Neste Visuvedeltä. Kerkonkosken edustajat ovat kolme oikeanpuolimmaista.

Kylätoiminnan kultainen ansiomerkki.

Viime kevääseen asti Pirkan Kylät ry:n puheenjohtajana toiminut maaseutuvaikuttaja ja tietokirjailija **Juha Kuisma** palkittiin joulukuussa Suomen Kylät ry:n myöntämällä kylätoiminnan kultaisella ansiomerkillä. Tunnustus luovutettiin Kuismalle Hämeenkyrön Heinijärvellä Pirkan Kylät ry:n hallituksen kokouksen yhteydessä. Kylätoiminnan kultaisen ansiomerkin voi saada, mikäli henkilöllä on erityisen painavat ansiot paikalliskehittämisessä, siihen liittyvässä hallinnossa ja vaikuttamisessa. Lempeälässä Lastusten kylässä asuva Juha Kuisma on toiminut vuosikymmenten ajan kylätoiminnan ja maaseutuvaikuttamisen erilaisissa tehtävissä niin kotikunnassaan, kotimaakunnassaan kuin myös valtakunnan tasolla. Pirkan Kylät ry:n puheenjohtajana Juha Kuisma toimi sääntömääräiset kuusi vuotta 2018-2024. Kuisman aikana Pirkan Kylät ry profiloitui kylätoiminnan puolella ilmasto- ja kestävyys-temaisten hankkeiden edelläkävijäksi.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ JA VAIKUTTAMINEN

Suomen Kylät ry. Pirkan Kylät ry:n yhteistyö ja kumppanuus muiden maakunnallisten kyläyhdistysten sekä Suomen Kylät ry:n kanssa sujui vuoden 2024 aikana suotuisasti. Pääsääntöisesti joka kuukauden ensimmäisenä tiistaiamuna toteutettiin etäyhteydellä Suomen Kylien viestintäamukahvit. Tilaisuus oli tarkoitettu kaikille maakunnallisten kyläyhdistysten työntekijöille sekä myös muille maaseudun ja viestinnän kanssa tekemisissä oleville. Sen pääpaino oli viestinnällisissä asioissa. Vuoden aikana pyöri myös maakunnallisten kyläyhdistysten toimesta Maakuntafoorumi pääsääntöisesti jokaisen kuukauden viimeisenä perjantaina. Siinä käsiteltiin laajempia asiakokonaisuuksia ja siihen oli myös maakunnallisten kyläyhdistysten puheenjohtajilla mahdollisuus osallistua.

Pirkan Kylien kyläasiamies on ollut edellisinä vuosina jäsenenä Suomen Kylät ry:n kyläjaostossa ja toiminut maaliskuusta 2021 lähtien jaoston puheenjohtajana. Vuoden 2024 aikana kyläjaosto piti kahdeksan etäkokousta (16.1., 21.3., 11.4., 3.5., 4.6., 22.8., 4.10. ja 29.11.). Jaoston kokouksissa käsiteltiin muun muassa kylätoiminnan valtionavun raportoinnin kehittämistä, valtakunnallista kyläkyselyä, Suomen Kylien strategiatyötä, Suomen Kylien tapahtumien organisointia, Suomen Kylien kunta- ja aluevaaliohjelmia, kyläasiamiesten työsuhtekyselyä sekä kylätoiminnan valtionapuindikaattorien määrittämistä. Kyläasiamies osallistui asiantuntijajäsenenä myös Suomen Kylät ry:n hallituksen kokoukseen Virroilla 27.1.2024.

Lisäksi Suomen Kylien toiminnassa oltiin mukana siten, että osallistuttiin Kevään Kyläpäiville Messilässä Hollolassa 17.-18.4. ja Syksyn Kyläpäiville etäyhteydellä 6.11., Suomen Kylät ry:n kevätkokoukseen paikan päällä Messilässä 18.4. ja syyskokoukseen etäyhteydellä 28.11. sekä erilaisiin kylätoimijakoulutuksiin pitkin vuotta. Kyläasiamies Jani Hanhijärvi valittiin Suomen Kylät ry:n syyskokouksessa yhdistyksen hallitukseen 2-vuotiskaudeksi 2025-2026.

Kyläasiamies osallistui myös jokavuotisille Kyläasiamiespäiville Kanta-Hämeen Hauholla, Tammelassa ja Rengossa 12.-14.6.2024. Kyläasiamiespäivillä tutustuttiin paikalliseen kylä- ja maaseutuyritystoimintaan sekä verkostoiduttiin.

Pirkanmaan Leader-ryhmät. Pirkan Kylät ry:n pitkäaikaisena tavoitteena on ollut kehittää yhteistyötä Pirkanmaan Leader-ryhmien kanssa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi viestintäyhteistyötä, yhteisiä kokoontumisia ja osallistumisia toisten tilaisuuksiin sekä hankeyhteistyötä, joita kaikkia toteutettiin vuonna 2024.

Ohjausryhmätyöskentely. Kyläasiamies on ohjausryhmän jäsenenä Ikaalisten Kehitys Oy:n ja Tampereen ammattikorkeakoulun yhteistyöhankeessa Kylät yli kuntarajojen -hanke. Hanke kuuluu Älykkäät kylät -teemahankkeisiin ja se kestää 31.7.2027 asti. Kyläasiamies oli mukana myös Satafood ry:n *Kylien kestävätkä ekoteot* -esiselvityshankkeen ohjausryhmässä. Hanke päättyi helmikuussa 2024 ja sen tarkoituksena oli selvittää, millä tavoin kestävä kehitys, etenkin kestävien energiaratkaisujen sekä kierrätyksen ja jätteiden lajittelun näkökulmasta edistetään Leader Joutsenten reitin alueen maaseutuyhteisöissä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöyhteistyöryhmä. Kyläasiamies on ollut asukas- ja kylätoimintakategorian edustajana Pirkanmaan hyvinvointialueen eli Pirkan järjestöyhteistyöryhmässä syksystä 2023 lähtien. Varaedustajana on toiminut hallituksen jäsen Anna Kulmakorpi. Ryhmässä

on eri tahoilta yhteensä 19 edustajaa. Järjestöyhteisryhmä kokousti vuoden 2024 aikana neljä kertaa (11.3., 6.6., 5.9. ja 5.12.) joko Tampereen yliopistollisen keskussairaalan kampuksella tai etäyhteydellä. Vuoden aikana ryhmä käsitteli muun muassa järjestöyhteistyöryhmän missiota ja visiota, järjestöjen avustusten yleisiä periaatteita, Pirkanmaan järjestökyselyä sekä järjestöyhteistyöryhmän asiakirjaa, johon kerättiin syyskuussa 2024 kommentteja myös Pirkan Kylien hallitukselta.

VIESTINTÄ

Monikanavaisen viestinnän kehittäminen ja yleisilmeen brändäys on viime vuosina ollut Pirkan Kylien toiminnan yksi painopistealueista. Vuonna 2024 sekä yhdistyksen kotisivustolla että Facebookissa tiedotettiin aktiivisesti ajankohtaisista asioista. Kotisivujen etusivulla julkaistiin vuoden aikana 47 artikkelia. Google Analytics -työkalun mukaan yhdistyksen kotisivuilla oli vuoden 2024 aikana 16 555 käyntikertaa, joista eri kävijöitä oli 6 965. Vuoden suosituimmat vierailuajankohdat olivat Avoimet Kylät -päivän ja Vuoden Kylä -julkistuksen aikoihin. Myös vuoden ensimmäisen kyläkirjeen ja Kyläparlamentin ajankohdat lisäsivät selvästi kävijöiden määrää. Samoin tapahtui heinäkuun puolivälissä kun mediassa uutisoitiin Vuoden Kylän hausta. Isossa kuvassa kevään aikana sivustoja käytettiin selvästi useammin kuin syksyn aikana. Myös Instagramissa julkaistiin kylätoiminnan tärkeimpiä asioita.

PIRKAN KYLÄT RY. Puustokatu 11, 38200 Saastamala | info@pirkankylat.fi

Pirkan Kylät ETUSIVU PIRKAN KYLÄT RY • AVOIMET KYLÄT 2025 VUODEN KYLÄ • KYLÄKIRJEET KYLIEN KOTISIVUT ANSIOMERKIT MATERIAALIPANKKI HANKKEET • YHTEYSTIEDOT

Pirkan Kylät ry:n tehtävänä on edistää Pirkanmaan kylätoimintaa sekä toimia kylien tiedotus- ja yhteyskanavana.

Älykkäät kylätalot
-hanke

Avoimet Kylät 2025

Kylien KOTISIVUT

Laske maaseudulla asumisen hiilijalanjälkesi

Ilmastohankkeen päätösseminaari "Kyläparlamentti" keräsi Hämeenkyrössä yleisöä

Lisätty 26.9.2024

Pirkanmaan ilmastovisaas kyläverkosto -hankkeen päätösseminaari eli Kyläparlamentti järjestettiin keskiviikkona 25.9. Hämeenkyrössä monitoimikeskus Sillassa. Paikalle oli saapunut lähes täysi sali eli viitisenkymmentä osallistujaa kuulemaan mielenkiintoisia alustuksia kylistä ja ilmastoasioista. Tilaisuuden esitykset pääsee lataamaan [hankkeen kotisivuilta](#). Kyläparlamentissa paikkittin...

Kuvakaappaus Pirkan Kylien kotisivuilta.

Yhdistyksen kotisivuille on koottu kattava materiaalipankki, jota päivitettiin aktiivisesti vuoden 2024 aikana. Materiaalipankissa voi käydä tutustumassa muun muassa hyödyllisiin vinkkeihin, op-paisiin, koulutusmateriaaleihin, edellisten vuosien Avoimet Kylät -kohteisiin yms. Yhdistyksen koti-sivustolla myös ylläpidettiin listausta lähes 200 pirkanmaalaisen kylän omista kotisivuista.

Vuonna 2024 lähetettiin 20 sähköistä tiedotetta MailChimp -viestintäalustan kautta; näistä perin-teisiä kyläkirjeitä oli 5 kpl ja yksittäisiä sähköisiä tiedotteita oli 15 kpl. Kyläkirjeen postituslistalla oli vuoden lopussa lähes 500 vastaanottajaa eli se tavoittaa laajan joukon pirkanmaalaisia kylätoimi-joita ja paikalliskehittäjiä. Tämän lisäksi MailChimpissä on toisena kohderyhmänä Pirkanmaan kun-nat, joiden suuntaan viestitään soveltuvien osin. Tällä listalla on noin 50 vastaanottajaa.

Tärkeimmistä asioista pyrittiin viestittämään myös Pirkanmaan Leader-ryhmien, Pirkanmaan liiton ja Suomen Kylät ry:n uutiskirjeen ja some-kanavien kautta. Osana viestintää on myös maakunnan kyläyhdistysten yhteystietolistan (kylärekisteri) jatkuva päivitystyö.

Myös mediayhteistyötä harjoitettiin vuoden aikana jonkin verran. Esimerkiksi Avoimet Kylät -pä-ivästä, Pirkanmaan vuoden kylätoimintatunnustuksista ja Kestävän kehityksen viikosta oli paikallis-medioissa useita kymmeniä artikkeleita, jotka pohjautuivat Pirkan Kylien laatimiin mediatiedottei-siin.

B10 Aamulehti // Tiistaina 3. syyskuuta 2024

MEIDÄN KESKEN

Hämeenkyrön Heinijärvi on Pirkanmaan vuoden kylä

Pirkanmaan kylien yhteistyöjärjestö myönsi vuotuiset tunnustuksensa kylätoiminnasta.

Liisa Kauppinen
Aamulehti

● Hämeenkyrön Heinijärvi on Pirkanmaan vuoden kylä. Pirkanmaan kylien yhteistyöjärjestö Pirkan kylät myönsi tunnustuksen Heinijärvelle monipuolisesta ja yhteisöllisestä kylätoiminnasta ja sen kehittämisestä.

Kyläyhdistys on järjestänyt erilaisia tapahtumia pyöräily- ja hiihtotapahtumista opastustuihin kävelyihin ja maatalousko-neiden esittelyihin.

Kylän alueella toimii noin 100 oppilaita alakoulu, jonka kanssa kyläyhdistys on tehnyt yhteistyötä.

Heinijärven kylä sijaitsee seitsemän kilometrin etäisyy-dellä Hämeenkyrön keskustaa-jamasta. Se tunnetaan Noheli-palkitun kirjailijan F. E. Sillan-pään kotiseutua.

VOUDEN kylätoimijana järjestö palkitsi Pirjo-Riitta Kankaan, joka vaikuttaa Ruutanen kylä-sä Kangasalla. Hän on edustanut kyläliitteen hyvinvointia järjes-tämällä tanssi- ja liikuntatapah-tumia kahden vuosikymmenen ajan, järjestön perustalee.

Vuoden 2024 kylätekona Pir-kan kylät palkitsi puolestaan Nohian Terttiä muorenil-lat.

Ne vetivät keskeisiksi 25 nuorta Terttiä seurakunta-talolle turvallisten aikuisten

seuran pelailemaan ja seurus-telemaan.

Kylätoimintatunnustukset myönnetään hakemusten pe-rusteella. Valinnan tekee kylä-toiminnasta riippumaton asiantuntijajärä.

Paperinkeräyksen koristelu on esimerkki Heinijärven kou-lun ja kyläyhdistyksen välisestä yhteistyöstä. Kyläyhdistys palkitsi maalaamiseen osallistu-neet oppilaat stipendin.

Oriveden Sanomat Etusivu Näköislehti Asiakaspalvelu MeNyt

ERÄJÄRVI
KYLILTÄ | AVOIMET KYLÄT

Eräjärven asukashankinta puhututti Avoimet Kylät -tapahtumassa – “Moni haluaa osansa yhteisöllisyydestä”

Eräjärven Avoimet Kylät -tapahtumassa keskityttiin asukashankintaan ja kerrottiin, missä voi tutustua kylällä vapaana oleviin asuntoihin.

Tiia Vattulainen

11.06.2024 08:00

👍 Tilaa jille

JO kymmenettä kertaa järjestetyllä valtakunnallisella Avoimet Kylät -

Hyvä esimerkki mediayhteistyöstä ovat sanomalehdissä julkaistavat artikkelit. Muun muassa Aamulehdessä ja Oriveden Sanomissa uutisoitiin Hämeenkyrön Heinijärven valinnasta Pirkanmaan Vuoden Kyläksi 2024 ja kesäkuun alun Avoimet Kylät -päivästä.

HANKETOIMINTA

PIRKANMAAN ILMASTOVIISAS KYLÄVERKOSTO -HANKE

Pirkan Kylien Pirkanmaan ilmastoviisas kyläverkosto -hanke oli aloitettu tammikuussa 2022 ja se toteutettiin loppuun syyskuussa 2024. Hankkeen toiminta-alueena oli koko Pirkanmaa, 23 kuntaa, ja kohderyhmänä kaikki Pirkanmaan maaseudun asukkaat.

Hankkeen tarkoituksena oli Pirkanmaan maaseudun ja kylien ilmastopoliittisen tietoisuuden täsmentyminen ja levittyminen. Hankkeen avulla tuotettiin uutta maaseutuspesifiä ilmastotietoa, jolla kyläverkoston välityksellä pyrittiin vaikuttamaan yleiseen mielipiteeseen ja Pirkanmaan ilmastotyöhön.

* * *

Hankkeen viimeiset neljä **kylien ilmastotilaisuutta** järjestettiin tammikuussa 2024 Oriveden Eräjärvellä 4.1., Oriveden Västilässä 12.1., Kuhmoisten Päijälässä 13.1. ja Lempäälän Hauralassa 18.1. Kylien ilmastotilaisuudet keräsivät hankkeen loppua kohden yhä enemmän kiinnostusta. Hankevetäjä Kirsi Oeschin organisoimissa ja vetämisessä tilaisuuksissa puhuttiin yleisesti ilmastonmuutoksesta, mutta myös esiteltiin postinumeroalueittain kylän/alueen tietoja erittäin monipuolisesti ja pohdittiin tulevaa. Ilmastotilaisuuksien kyläkohtaiset esitykset ovat ladattavissa Pirkan Kylien kotisivuilta.

Tammikuun kylätilaisuuksien jälkeen hankkeen loppuun viemisestä vastasi kyläasiamies Jani Hanhijärvi. Talvella 2024 laadittiin myös hankkeen muutoshakemus, jolla hankkeen toteutusaikaa jatkettiin maaliskuusta syyskuulle.

Vuoden alkupuolella organisoitiin yksi hankkeen toimenpiteistä eli **Pirkanmaan maaseudun ilmastoteko -kilpailu**. Laadittujen sääntöjen mukaan maaseudun ilmastoteko -palkinto oli mahdollista saada ilmastonmuutosta ehkäisevästä toiminnasta, ja sen takana saattoi olla yksityinen henkilö, yhdistys, yritys tai kunta. Ilmastotekojen etsintä ja esiintuominen edisti maaseudulla tapahtuvan ilmastotyön tietoisuuden levittämistä, mikä olikin yksi hankkeen päätarkoituksista. Tunnustusta haettiin vapaamuotoisella hakemuksella ja valinnan maaseudun ilmastoteosta teki Pirkan Kylät ry:n hallitus. Kahdentoista tasokkaan hakemuksen joukosta voittajaksi eli Pirkanmaan maaseudun ilmastoteoksi valikoitui **Tevaniemen tuulivoimapuisto** Ikaalisista. Tuulivoimapuistohanke nähtiin taloudelliselta vaikuttavuudeltaan ja sosiaaliselta pohjaltaan uraauurtavana mallina Pirkanmaalla. Hyvien hakemusten joukosta päätettiin jakaa myös kaksi kunniainainta, joista ensimmäinen myönnettiin Urjalan Halkivahaan Kestilän tilalle. Tilan isäntä Tuomas Näppilä on yksi uudistavan viljelyn, rotaatiolaidunnuksen ja hiiliviljelyn edelläkävijöistä Pirkanmaalla. Toinen kunniainainta myönnettiin Pälkäneelle Luopioisten potkurikaistoille. Luopioisten kirkonkylällä on jo parinkymmenen vuoden ajan jätetty

hiekoittamatta toinen puoli jalkakäytäviltä ja kevyen liikenteen väyliltä. Menetelmä säästää hiekkaa, kuljetuskustannuksia ja ympäristöä monine kerrannaisvaikutuksineen.

Pirkanmaan maaseudun ilmastotekona palkittiin Tevaniemen tuulivoimapuistohanke Ikaalisista. Vasemmassa kuvassa Raimo Kauppila (vas.) ja Antti Heiskala. Kilpailussa jaettiin myös kaksi kunniamainintaa. Toisen sai Luopioisten potkurikaistat Pälkäneeltä. Oik. kuvassa Ari Toivari (vas.) ja Seppo Kääriäinen.

Hankeessa järjestettiin 10.6. **webinaari "Ilmastotekoja kylätaloille"**. Webinaari toteutettiin Teams-alustalla ja siinä oli kolme alustusta.

- Aurinkoenergian tuotannon merkitys kylätaloilla: Hannu Kokkonen, Siiponkosken kyläyhdistyksen puheenjohtaja, Haapajärvi
- Havaintoja ja kokemuksia Vaskiveden NS-talon maalämpöremontista: Tapani Heinonen, Vaskiveden kyläyhdistyksen puheenjohtaja, Virrat
- Monien mahdollisuuksien kylätalot: Tauno Linkoranta, Varsinais-Suomen Kylät ry:n kyläasiamies

WEBINAARI

**ILMASTOTEKOJA
KYLÄTALOILLE**

- AURINKOENERGIA
- MAALÄMPÖREMONTTI
- ERI KÄYTTÖMAHDOLLISUUDET

Ma 10.6.2024 klo 18.00-19.30

Liity mukaan Teamsissa: urlify.fi/3xvE

 Pirkan Kylät

Talvella 2024 viimeisteltiin ja päivitettiin myös ostopalveluna tuotetut **maaseudun hiilitaselaskurit**, jotka löytyvät Pirkan Kylien kotisivuilta: <https://www.pirkankylat.fi/ilmastohanke/paastolaskurit/>. Laskurien toteuttajana toimi tamperelainen Huikuri Interactive. Hiilitaselaskurit on tarkoitettu maaseudulla asumisen energiankulutuksen ja ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjen laskentaan. Poikkeuksellista on se, että ne soveltuvat myös koko kylän energiankulutuksen laskentaan. Laskurit pohjautuvat Ruth Keisalan vuonna 2023 valmistuneeseen "Maaseudulla asumisen hiilijalanjäljen pienentäminen" -diplomityön tuloksiin. Laskurit ovat: 1. Ajoneuvojen hiilijalanjälki, 2. Omakotitalon energiankulutuksen hiilijalanjälki, 3. Kylätalon tai muun yleisen rakennuksen hiilijalanjälki, 4. Kylän energiankulutuksen hiilijalanjälki, ja 5. Kylän hiilijalanjälki rakennuskannan mukaan.

Kylän hiilijalanjälki rakennuskannan mukaan

Laskuria voi käyttää kylän energiankulutuksen päästölaskentaan, mikäli tiedossa on kylän rakennusten rakennusvuodet sekä lämmitysmuodot.

Laskuri laskee kylän energiankulutuksen hiilijalanjäljen.

Merkitse lähtötiedot:

- Tarvittavat lähtötiedot merkitään vihreäksi maalattuihin soluihin.
- Kylän lähtötiedot ovat saatavissa Tilastokeskuksen Paavo-tietokannasta.
- Merkitse kaikki lähtötiedot, jotta kokonaispäästöt tulisivat mahdollisimman hyvin huomioiduksi.

Aitolauti 2206 t CO₂/v

Kylän lähtötiedot

Kylän nimi	Aitolauti
Asukkaat yhteensä	1636
Kesämökkien lukumäärä	750
Rakennusten keskipinta-ala	118,8
Talouksien keskikoko	2,4
Asunnot yhteensä	760

Kylätalon ja muun yleisen rakennuksen hiilijalanjälki

Laskuri laskee kylätalon tai muun yleisen rakennuksen hiilijalanjäljen. Merkitse tarvittavat lähtötiedot vihreällä maalattuihin soluihin. Merkitse kaikki lähtötiedot, jotta kokonaispäästöt tulisivat huomioitua mahdollisimman hyvin.

Sähkönkulutus yleisessä rakennuksessa		
Rakennuksen pinta-ala	100	m ²
Energiankulutuksen tavoitetaso	50	kWh / m ² / vuosi
Lämpimän veden kulutus rakennuksen bruttoalaa kohti	0,46	dm ³ /bmm ²
Sähkönkulutus	5000	kWh / vuosi
Käyttöveden lämmittämiseen kuluva energia	2683	kWh / vuosi

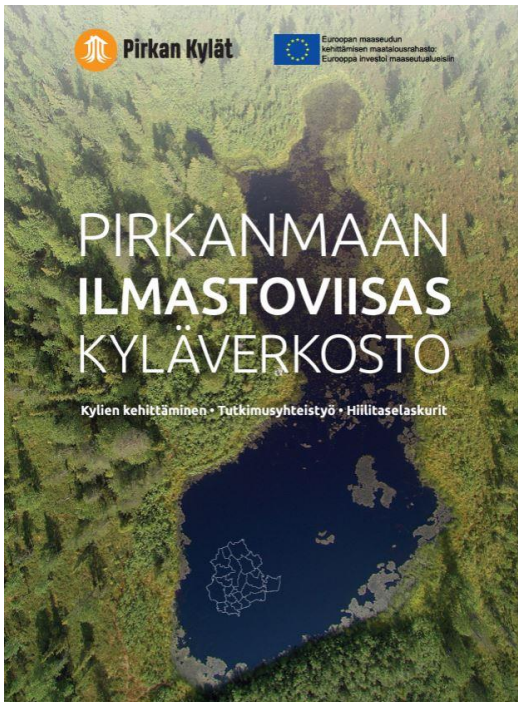
Lisälämmitys

Mikäli käytössä on muita lisälämmitysratkaisuja, syötä niiden tiedot tähän.

Ilmalämpöpumppu		kpl
Puulämmitys (pinokuitota vuodessa)		p-m ³ / vuosi
Aurinkosähkö		kWp
Aurinkolämpö		m ²

Kuvakaappaukset Pirkan Kylien kotisivuilla olevista maaseudulla asumisen hiilijalanjäljen laskureista.

Yhtenä hankkeen konkreettisimmista toimenpiteistä oli suunnitella ja toteuttaa **hankkeen loppujulkaisu ”Pirkanmaan ilmastoviisas kyläverkosto”**. Julkaisun kirjoittajien haku ja kontaktointi, juttujen koonti ja oikoluku sekä muu toimitustyö toteutettiin keväällä 2024. Julkaisusta tuli suunnitelusti 40-sivuinen ja sillä on 10 eri kirjoittajaa. Pääosa jutuista liittyy itse hankkeeseen, mutta julkaisussa on myös muita ilmastoteemaan sopivia kirjoituksia. Julkaisun taittotyö toteutettiin ostopalveluna kesä-elokuussa. Lehden painattaminen (1500 kpl) tapahtui Eräsalon Kirjapaino Oy:n toimesta ja se julkaistiin hankkeen päätösseminaarissa Hämeenkyrössä 25.9.2024. Julkaisu on saatavilla myös sähköisenä: https://issuu.com/pirkankylat/docs/pirkan_kylat-ilmastoviisas_kylaaverkosto

Pirkanmaan ilmastoviisas kyläverkosto -julkaisun kansi ja sisäkansi.

Hankkeessa laadittiin myös muutamia ilmastoteemaisia **niksivideoita** levittämään tietoisuutta maaseudun ilmastoteoista. Vuonna 2024 hanke tuotti kaksi niksivideoa. Ensimmäinen käsitteli Pirkanmaan maaseudun ilmastoteko -kilpailussa kunniamaininnan saaneita Luopioisten potkuri-kaistoja. Video on nähtävillä Pirkan Kylien YouTube:ssa: <https://www.youtube.com/watch?v=3EbR4RMiVRA> (tilanne 10.2.2025: 113 näyttökertaa). Toinen niksivideo käsitteli maatilan hakelämpöä Tapio Kuisman maatilalla Lempäälässä: <https://www.youtube.com/watch?v=ZtWkKeNIPWE&t=8s> (tilanne 10.2.2025: yli 2 200 näyttökertaa).

Kuvakaappaus ilmastohankkeen niksivideoilta Pirkan Kylien YouTube-kanavalta.

Hankkeen päätösseminaari **Kyläparlamentti** toteutettiin Hämeenkyrössä monitoimikeskus Sillassa keskiviikkona 25.9.2024 iltatilaisuutena. Tilaisuudessa oli kattava ohjelma. Pääpuhujana toimi Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen vanhempi metsäekonomisti Jani Laturi, jonka alustus käsitteli hiilimarkkinoiden mekanismeja. Tilaisuudessa myös virallisesti palkittiin jo keväällä 2024 julkistetut Pirkanmaan maaseudun ilmastoteko -kilpailun parhaat. Lisäksi puheenvuoron pitivät Jani Hanhijärvi (hankkeen yhteenveto ja Pirkanmaan ilmastoviisas kyläverkosto -lehden julkaisu), Saga Valtonen (maaseudun ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuus) ja Tuomo Kallio (Hä-

**PIRKANMAAN ILMASTOVIISAS KYLÄVERKOSTO
-HANKKEEN PÄÄTÖSSEMINAARI**

KYLÄPARLAMENTTI

MONITOIMIKESKUS SILTA
KYRÖNSARVENTIE 16, HÄMEENKYRÖ

KE 25.9.2024 KLO 17.30-20.00

Monipuolista ohjelmaa
Katso: www.pirkankylat.fi

 Pirkan Kylät

meenkyrön kunnan puheenvuoro). Tilaisuudessa palkittiin myös Pirkanmaan Vuoden Kylä, Kylätöimija ja Kyläteko 2024. Kyläparlamenttiin osallistui paikan päällä reilut 50 henkilöä.

Ilmastohankkeen päätösseminaariin Monitoimikeskus Sillan saliin oli ahtautunut runsaasti väkeä. Kuva: Jani Hanhijärvi.

Pirkanmaan ilmastoviisas kyläverkosto -hankkeen loppuraportti ja loppumaksuhakemus toimitettiin Pirkanmaan Ely-keskukseen marraskuussa 2024. Ely-keskuksen päätös hankkeen hyväksymisestä ja loppumaksutuksesta saatiin joulukuussa 2024.

PIRKANMAAN ÄLYKKÄÄT KYLÄTALOT -HANKE

Kestäviä ratkaisuja ja yhteisöllistä resilienssiä

Pirkan Kylät ry laati talven ja kevään 2024 aikana kehittämishanketta työnimellä Pirkanmaan älykkäät kylätalot. Hankkeen suunnitteluun ja valmisteluun oli saatu jo syksyllä 2023 Pirkanmaan Ely-keskukselta valmistelurahaa 5 000 euroa. Hankevalmisteluja käytiin pääasiassa Pirkanmaan kylien, Leader-ryhmien ja Ely-keskuksen edustajien kanssa. Muita yhteistyötahoja hankkeen valmistelussa olivat muun muassa Tampereen yliopisto, Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan hyvinvointialue. Hankehakemus jätettiin Pirkanmaan Ely-keskukseen 30.4. ja täydennyspyyntöön vastattiin 30.6. Positiivinen hankepääätös Pirkanmaan Ely-keskukselta saatiin 29.8.2024, jonka jälkeen hanketta lähdettiin vähitellen toteuttamaan kyläasiamies Jani Hanhijärven osa-aikaisella työpanoksella.

* * *

Pirkanmaan älykkäät kylätalot -hankkeessa vahvistetaan erilaisin toimin ja ratkaisuin maaseudun paikallisyhteisöjen kestävyttä, varautumista ja turvallisuutta. Hankkeen päätavoitteena on Euroopan komission tavoitteiden mukainen kylien älykkyyden nosto. Tarkoituksena on, että kylät tunnistavat ja hyödyntävät käytössään olevia resursseja tehokkaasti. Näkökulmina hankkeessa ovat kestävyysperiaatteet, varautuminen, yhteisöllinen resilienssi, huoltovarmuus ja kokonaisturvallisuuden laajassa merkityksessä.

Maakunnasta löytyy noin 300 toiminnallista kylää ja noin 200 kylätaloa tai vastaavaa kylän yhteisöllistä tilaa. Näihin kyliin ja kylätaloihin hanke herättelee, konkretisoi, linkittää ja testaa pysyviä varautumis- ja kestävyysparannuksia. Hankkeessa konseptoidaan ns. **kylien kestävyystarjotin**, josta kylät voivat valita toteuttamansa kestävyystoimenpiteen. Lisäksi hankkeessa muotoillaan uudenlaista ja kustannustehokasta organisaatiomuodon mallia neljän **kylätaloagentin** myötä. Hankkeessa järjestetään runsaasti erilaisia **tilaisuuksia**, kuten kylä- ja kuntakohtaisia aktivointitilaisuuksia sekä seminaareja, webinaareja ja teematapahtumia. Tärkeä osa hanketta on myös **tutkimusyhteistyö** Tampereen yliopiston kanssa resilienssiteemaisten opinnäytetöiden muodossa.

Hankkeessa toteutetaan myös kylätalojen laaja **tietokoonti**. Sen tuloksena syntyy Pirkanmaan kylätalokirja, jossa on yleisinfon lisäksi jokaisen kylätalon kestävyysominaisuuksien esittely. Tietokoontin tuloksena toteutetaan lisäksi kylätalojen sähköinen hakukone Pirkan Kylien kotisivuille. Hankkeen yhtenä lopputuotoksena on havainnoista, kokemuksista ja maakuntatason joukkoälystä syntyvä maakunnallinen **Älykkäät Kylät -strategia**.

Hankkeen toimenpiteet/työpaketit

Hankkeen toteuttajakumppaneita ovat Pirkanmaalla vaikuttavat kuusi Leader-ryhmää: Leader Joutsenten reitti, Leader Kantri, Leader Pirkan Helmi, Leader Pohjois-Satakunta, Leader PoKo ja Leader Vesuri. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä maakunnan kylä- ja asukas yhdistysten ja kuntien sekä mm. Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan hyvinvointialueen, Tampereen yliopiston, Suomen Kylät ry:n ja muiden kehittäjä tahojen kanssa.

Toiminta-alueena hankkeella on koko Pirkanmaa, 23 kuntaa. Hanke on reilu 3-vuotinen ja se päättyy 31.12.2027.

* * *

Jo hankkeen valmisteluvaiheessa huhtikuussa 2024 toteutettiin Pirkanmaan kylätalokysely. Sillä kartoitettiin Pirkanmaan alueen kyläyhdistysten ja muiden toimijoiden kiinnostusta kehittää tiloja ja toimintaa niiden hallinnoimissa kylätaloissa tai muissa kylän yhteisöllisissä tiloissa. Lisäksi kyselyllä kartoitettiin kylien innokkuutta olla mahdollisessa hankkeessa mukana.

Kysely koski kaikkia Pirkanmaalla sijaitsevia kylien yleishyödyllisessä käytössä olevia tiloja (kylätalo, nuorisoseurantalo, urheilutalo, työväentalo, järjestötalo, metsästysmaja, vpk:n talo, kota, rantasauna, kerhohuone, vanha liiketila jne.). Kyselyyn saatiin peräti 64 vastausta, joista noin 80 % eli 50 ilmoitti alustavasta kiinnostuksestaan olla hankkeessa mukana.

Varsinaisen kehittämishankkeen aluksi syyskuussa 2024 tutustuttiin kestävyys-, varautumis- ja kyläturvallisuusteemaan liittyviin verkkosivuihin ja materiaaleihin sekä suunniteltiin tarkemmin hankkeen aikatauluttamista. Lokakuussa laadittiin hankkeen viestintäsuunnitelma, jota oli hahmoteltu jo hankkeen valmisteluvaiheessa. Myöhemmin syksyllä perustettiin myös hankkeen kotisivu.

Hankkeen vetäjä Jani Hanhijärvi osallistui maaseutuverkostoyksikön ja maa- ja metsätalousministeriön järjestämään Älykäs kylä -yhteistyöhankkeiden ensimmäiseen yhteistapaamiseen Hotelli Koskisydämessä Tervolla Pohjois-Savossa 4.-5.11.2024. Paikalla oli edustajia yli 20 Älykäs kylä -teemaisesta hankkeesta eri puolilta Suomea. Hanke verkostoitui syksyn 2024 aikana myös muiden varautumis- ja turvallisuusteemaisten kehittämishankkeiden kanssa, kuten Suomen Kylät ry:n Kylävara-hankkeen sekä SataKylät ry:n ja Satafood Kehittämisyhdistys ry:n Kylätalot käyttöön -hankkeen kanssa.

Hankkeen toteuttajakumppaneina toimivien Pirkanmaan Leader-ryhmien kanssa kokousti loka-marraskuussa kaksi kertaa, jolloin keskusteltiin hankkeesta tehtävästä yhteistyöstä. Tapauksien pääaiheena oli suunnitella kylätaloagenttien toiminta-alueita ja agenttien rekrytointia. Agenttien rekrytointi oli tarkoitus toteuttaa ns. käänteisenä kilpailutuksena eli kullekin neljälle

agentille oli varattu toimintaan 10 000 euroa vuodelle 2025. Tarjoukset eivät tulisi kilpailemaan siis hinnalla, vaan laadulla, mikä aiheutti jo tarjouksen suunnitteluvaiheessa tavallista enemmän työtä.

Syksyn 2024 aikana ryhdyttiin suunnittelemaan hankkeessa toteutettavaa kylien kestävyystarjottinta. Kestävyystarjottimen ideana on se, että kylät valitsevat siltä erilaisia toimia, joilla lisätään niiden varautumista, kestävyyttä ja turvallisuutta. Kestävyystarjottimen suunnittelussa ja toteuttamisessa on mahdollisuus ostopalveluun. Tarjottimen jatkuoitoilu tapahtuu kylätaloagenttien kokemusten myötä vuosina 2025-2026.

Joulukuussa 2024 viriteltiin myös yhteistyötä Tampereen yliopiston kanssa. Tarkoituksena on löytää opiskelijoita, jotka laativat maaseutuun liittyvän resilienssiteemaisen lopputyön yhteistyössä hankkeen kanssa. Yksi tällainen opiskelija on aluetieteen ja ympäristöpolitiikan opintosuunnasta jo löytynytkin.

Pirkanmaan älykkäät kylätalot -hanke eteni syksyn 2024 aikana suunnitellusti ja askel askeleelta käynnistyen. Vuoden 2025 alusta hanketta lähdetään viemään eteenpäin projektipäällikön kokonaisella työpanoksella.

